

VN/33370/2022, VM162:00/2022

Lausunto ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi koskien arvonlisäverosäätöjä digiaikana

1 Yleistä

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi koskien arvonlisäverosäätöjä digiaikana, COM(2022) 701 final, jatkossa "direktiiviehdotus". Puhuttaessa lausuntopyynnön liitteenä olevien ehdotusten COM(2022) 701 final, COM(2022) 704 final ja COM(2022) 703 final kokonaisuudesta käytetään jatkossa termiä "ViDA-paketti" (VAT in the Digital Age). Lausuntoa pyydetään Euroopan unionin neuvoston työryhmässä tapahtuvaa direktiiviehdotuksen jatkokäsittelyä varten. Kansallisessa käsittelyssä ehdotuksesta on tarkoitus antaa alkuvuonna eduskunnalle U-kirjelmä.

ViDa-paketti sisältää kolme kokonaisuutta:

- Arvonlisäveroraportoinnin modernisointi
- Alustatalouden arvonlisäverotuksen sääntely
- Arvonlisäverorekisteröitymisen helpottaminen EU:ssa

Teknologiateollisuus ry kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiasta seuraavasti.

2 ViDA-paketti parantaa yritysten toimintaympäristöä EU:ssa

Teknologiateollisuus ry lähtökohtaisesti tukee ViDA-pakettia. Veroraportoinnin ja rekisteröitymisen hallinnollisella sujuvuudella ja helppoudella on vaikutusta siihen, miten toimiva EU on sisämarkkinana, sekä yritysten sijaintipaikkana. Viime vuosina päällekkäisen veroraportoinnin määrä on kasvanut kaiken aikaa. Yritykset, jotka haluavat toimia oikein, joutuvat käyttämään valtavasti aikaa ja rahaa täyttääkseen jokaisen maan erilaiset raportointivelvollisuudet. Verovelvollisuuksien täyttämisen pitäisi olla helppoa ja yksinkertaista, jotta yritykset voivat keskittyä omaan liiketoimintaansa ja valtiot saavat verotulonsa. Vastaava suunta EU:ssa tulisi ottaa verotuksen osalta laajemminkin. EU on oikea taho helpottamaan yritysten toimimista sisämarkkinalla ja helpottamaan verotukseen liittyvien velvollisuuksien hoitamista niin, ettei yrityksille ja kansallisille veroviranomaisille koidu kohtuuttomia kuluja oikein toimimisesta. EU voi myös toimia malliesimerkkinä EU:n ulkopuolisille maille ja yhdenmukaistaa esimerkiksi e-laskutusta kansainvälisesti.

Vaikka Suomessa arvonlisäverovaje on pieni, on tärkeä tehdä uudistukset yhdessä EU-maiden kanssa yhtenäisesti. Tekemällä muutokset mahdollisimman harmonisoidusti, ja ilman kansallisia poikkeamia, yrityksillä on mahdollisuus hyötyä muutoksista laajemmin. Suomenkaan ei tule tehdä tarpeettomia kansallisia poikkeamia. Direktiiviehdotuksen artiklan 263 mukaan jäsenmaiden vastuulla on tarjota yrityksille tarvittavat elektroniset työkalut transaktiokohtaisen datan raportointiin. Myös teknisessä toteutuksessa on huomioitava yhteensopivuus muiden maiden kanssa, jotta yritysten ostamat ohjelmistotyökalut ja raportoinnin automatisointi toimivat yhteen mahdollisimman saumattomasti kaikkien jäsenmaiden osalta. Manuaalisen työn tarve raportoinnissa tulee minimoida. On kannatettavaa, että muutoksen yhteydessä luovutaan

moninkertaisesta raportoinnista, kuten nykyisistä yhteenvedoilmoituksista. Nykyistä raportointia tulee entisestään purkaa sitä mukaa, kun uusi raportointimalli otetaan käyttöön.

Mikäli kolme eri kokonaisuutta sisältävä ViDA-paketti pilkottaisiin osiin, esimerkiksi nopeampaa yksimielistä sovintoa tavoitellen, Suomen tulee Teknologiateollisuuden mielestä kannattaa paketin osia pilkottunakin. Ensisijaisesti koko paketin hyväksyminen kerralla on kuitenkin ensisijainen tavoite, sillä Teknologiateollisuus näkee varsinkin veroraportoinnin kehittämisen e-laskutusta edistämällä tarpeellisenä, ja sen kokonaisuuden hyväksymisessä voi olla eniten ristiinvetoa jäsenmaiden kesken.

Teknologiateollisuus näkee tärkeänä, että EU:ssa keskitytään keräämään verotuloja jo olemassa olevien verolakien perusteella (kuten alv), eikä kehitetä uusia kansainvälisesti poikkeavia ja ristiriitaitilanteita, sekä kaksinkertaista verotusta aiheuttavia veromalleja (kuten BEFIT, digivero). On parempi, että kunkin maan verokertymä varmistetaan minimoimalla verovaje ja lisäksi saadaan pitkällä aikavälillä säästöjä raportoinnin ja rekisteröitymisen helpottuessa, sekä lisää verotuloja kasvusta EU:ssa.

3 Tietoturva jäsenvaltioiden veroviranomaisten yhteistyössä

Komissio ehdottaa keskitetyn elektronisen VIES-järjestelmän ("central VIES") kehittämistä ViDA-pakettiin kuuluvassa ehdotuksessa COM(2022) 703 final. Jäsenvaltiot voisivat toimittaa tänne keräämäänsä dataa rajat ylittävistä B2B-transaktioista, kansainvälisen verovalvonnan helpottamiseksi. Tätä tietoa voitaisiin ehdotuksen mukaan vertailla myös maksu- tai tullitietoihin.

Teknologiateollisuus totesi lausunnossaan 5.5.2022 komissiolle¹, että keskitettyyn VIES-järjestelmään liittyy enemmän tietoturvariskejä, kuin hajautettuun malliin. On tärkeää, että ehdotuksessa on pyritty asettamaan selkeät määritelmät tietojen käyttämiselle ja säilyttämiselle. Esimerkiksi transaktiodataa säilytettäisiin keskitetyssä järjestelmässä 5 vuotta, jonka jälkeen data poistetaan lopullisesti. Tämä antaa jäsenvaltioille riittävän ajan tehdä tarvittavat tarkistukset verovalvontaa ja -tarkastuksia varten, mutta noudattelee esim. EU:n tietosuoja-asetuksen periaatetta, ettei luottamuksellista tietoa tule säilöä tarpeettoman pitkään. On toivottavaa, että tämä aikaraja myös nopeuttaa prosesseja jäsenvaltioissa, eivätkä verotarkastukset veny tarpeettomasti. Tietojen käyttöön oikeutettuja tahoja on direktiiviehdotuksessa rajattu ja tiedonvaihto tapahtuu suojatun kanavan kautta. Tämä on tärkeää, jotta yrityssalaisuuksia ja tietosuojan alaista dataa ei valu vääriin käsiin.

Teknologiateollisuus on tyytyväinen, että ViDA-paketin valmistelussa komissio on toiminut yhteistyössä muiden komission pääosastojen kanssa. Myös tietosuojasta vastaavia tahoja on kuultu (mm. European Data Protection Supervisor).

4 Kannatamme raportoinnin modernisointia e-laskutusta hyödyntämällä

Teknologiateollisuus kannattaa vahvasti sitä, että alv-raportointia kehitetään e-laskutusta hyödyntämällä, sekä sitä, että e-laskutuksessa jäsenmaan on aina pakko hyväksyä EU-standardin mukainen e-lasku, vaikka maalla olisi oma erilainen malli käytössä. Tämä helpottaa yrityksiä ja yhdenmukaistaa järjestelmää nopeasti.

¹ <https://teknologiateollisuus.fi/en/ajankohtaista/statement/vat-digital-age>

Nykyisin e-laskutuksen lisääntymistä on rajoittanut myös se, että jäsenmaiden on tullut pyytää hyväksyntä, jos haluavat tehdä e-laskutuksesta pakollista. EU-standardin mukaisen e-laskun hyväksymisen pakollisuus tulee aiheuttamaan valtavan harppauksen e-laskutuksen lisääntymisessä. Suomessa e-laskutus on jo levinnyt laajalle. Jopa 90 % B2B-laskujen kokonaisvolyymistä on e-laskuja. Tämä johtuu siitä, että julkinen sektori on edellyttänyt e-laskuja ja suuret yritykset ovat ottaneet ne käyttöön, vetäen mukanaan myös alihankintaketjussaan olevat pienemmät yritykset e-laskutuksen käyttäjiksi. Pakottava lainsäädäntö on kuitenkin tarpeen, jotta kaikkialla EU:ssa saadaan selkeät, yhtenäiset säännöt ja sitova aikataulu siirtymälle. E-laskutus mahdollistaa tehokkaamman siirtymän kohti digitaalista raportointia laajemminkin.

Siirtymäaikataulu

Direktiiviehdotuksessa annettu aikataulu 2028 on toteuttamiskelpoinen. Teknologiateollisuus kannattaa kuitenkin vapaaehtoisten keinojen käyttämistä ennen pakollisuuden astumista voimaan, jotta siirtymä on yrityksille mahdollisimman mutkaton. Esimerkiksi EU- ja kansallinen tuki yritysten digitalisaatioon (varsinkin pk-yritykset), ohjeiden ja neuvonnan antaminen, mahdolliset edut (esim. pidempi maksu- ja raportointiaika) jos käytetään e-laskua, teknologianeutraalisuus ja toimivat työkalut e-laskutukseen, Verohallinnon toimivien APIen (Application programming interface) rakentaminen ja muutoinkin toimivan e-laskuinfraan rakentaminen yhdessä yritysten kanssa.

Lakimuutokset tulee sopia hyvissä ajoin ja määritellä selkeästi. Suurille järjestelmätoimittajille on kallista tehdä pistemäisiä muutoksia ohjelmistoihinsa. Kun alv-raportointiin ja e-laskutukseen on tulossa koko EU:n laajuinen synkronisoitu muutos, on kaikki tarvittavat muutokset nopeampi ja asiakkaalle edullisempi tehdä kerralla ohjelmistoihin. Jotta sähköiseen, transaktiokohtaiseen alv-raportointiin siirtyminen onnistuisi 2028, on tärkeää, että lainsäädännöstä saadaan sitova sopu 2023 aikana. Kun lainsäädäntö on lopullinen ja sitova, tarvitaan aikaa ohjelmisto- ja järjestelmäpäivitysten tekemiseen, sekä testaukseen raportointivirheiden minimoimiseksi ja yhteensovittamiseksi veroviranomaisten järjestelmiin. Pitkä aikaikkuna antaa yrityksille mahdollisuuden yhdistää muutokset muihin ohjelmisto- ja järjestelmäpäivityksiin, mikä voi alentaa kokonaiskustannuksia.

Ei clearance-mallia

Teknologiateollisuus vastustaa ehdottomasti ns. clearance-mallin käyttöönottoa. Tällainen mm. Italiassa käytössä oleva malli, jossa lasku tulee etukäteen hyväksyttäväksi veroviranomaisilla, vaikeuttaisi ja hidastaisi digitalisaatiota ja aiheuttaisi suuria kuluja. Ei ole järkevää, että yritysten laskutus olisi riippuvainen veroviranomaisten järjestelmien toimivuudesta ja aikataulusta. Jäsenyrityksemme ovat kohdanneet merkittäviä ongelmia clearance-mallien kanssa, mm. laskutuksen automatisointi on käytännössä mahdotonta ja muutoin kansainvälisesti käytössä oleviin järjestelmiin on jouduttu tekemään kalliita maakohtaisia muutoksia.

Siksi Teknologiateollisuus pitää erittäin hyvänä direktiiviehdotuksen artiklan 218 kirjausta, jonka mukaan e-laskujen raportointimalli ei saa sisältää vaatimusta veroviranomaisen etukäteishyväksynnästä, eli clearance-mallia ei hyväksytä.

5 Yrityksiä tulee auttaa siirtymässä

ViDA-paketti sisältää merkittäviä arvonlisäverotukseen liittyviä uudistuksia, joiden tavoitteena on pitkällä aikavälillä helpottaa yritysten elämää ja tehdä EU:n sisämarkkinasta paremmin toimiva, houkutteleva sijoittautumispaikka yrityksille. Yrityksille ja verohallinnoille aiheutuu kuitenkin

muutoksesta aluksi merkittäviä kuluja. Direktiiviehdotuksen mukaan säästöjä uudesta raportointimallista arvioidaan 2023-2032 aiheutuvan 51 miljardia euroa, mutta kuluja 13,5 miljardia euroa samalla aikajänteellä. Toisaalta erilaisista raportointimalleista lasketaan koituvan 1,6 miljardin euron vuotuiset "set-up"- ja "compliance" -kulut. Huomattavaa on, että tästä 1,2 miljardia euroa katsotaan lankeavan pk-yrityksille. Siten myös vaihtoehtoiskulut ovat suuret, eikä niihin ole odotettavissa laskua vaan pikemminkin nousua, jos jokainen maa lanseeraa ja käyttää omaa erilaista raportointimallia.

Teknologiateollisuus kannattaa EU- ja kansallisten tukikeinojen käyttämistä, jotta siirtymä varsinkin pk-yrityksille olisi mahdollisimman kivuton, kuten yllä kappaleessa 4 kuvataan. Mahdollisten rahallisten tukimuotojen lisäksi tämä tarkoittaa julkisen sektorin panostuksia ohjeiden ja neuvonnan antamiseen yrityksille, yritysten kanssa infran ja toimivien työkalujen rakentamiseen. Panostusta pitää laittaa sille, että yritykset osaavat ja kykenevät raportoimaan oikeat tiedot, oikeassa standardoidussa muodossa, helposti ja sujuvasti.

Kahden vuorokauden aikaraja on turhan tiukka

Direktiiviehdotuksen 263 artiklassa säädetty aika EU-maiden välisten B2B-transaktioiden raportoinnille (2 vuorokautta laskun antamisesta tai siitä, kun lasku olisi pitänyt antaa) on varsin tiukka, varsinkin alkuvaiheessa tätä suurta siirtymää. Teknologiateollisuus ehdottaa, että raportointiaika olisi esimerkiksi 7 arkipäivää. Lisäksi sanktiot raportoinnin pienistä viivästyksistä tulisi siirtymäaikana (esim. vuosi) pitää minimissä. Verotarkastuksissa tulisi keskittyä siihen, onko raportointi-infra olemassa ja toimiiko se oikein.

Muutoksenhaku ja palautukset

Arvonlisäveroraportointi ei ole vain tietojen raportointia kertaalleen, vaan mallin tulee toimia myös, jos ilmoituksiin tulee muutoksia. Muutostarpeita voi aiheutua monesta syystä, muutoksista ostoissa ja myynneissä, palautuksista, oikaisuista, inhimillisistä virheistä. Teknologiateollisuus toivoo, että muutoksenhaun sujuvuuteen kiinnitetään huomiota mallia implementoitaessa.

Direktiiviehdotuksessa ei ole ehdotusta OSS-järjestelmän alv-vähennysmenettelyyn, vaan toisessa EU-maassa tehtyjen hankintojen palautettavat arvonlisäverot tulee hakea alv-palautusmenettelyn kautta. Palautusmenettely on hidas ja tarpeettoman raskas malli. Varsinkin pk-yrityksille olisi tärkeää, että palautettavat verot saadaan nopeasti käyttöön. Teknologiateollisuus toivoo, että direktiiviehdotukseen lisätään mahdollisuus alv-vähennysmenettelyyn.

Kotimainen raportointi

On hyvä, että direktiiviehdotuksessa annetaan jäsenmaille mahdollisuus vaatia e-laskutusta ja transaktiokohtaista alv-raportointia myös kansallisesti. Suomessa tulee jatkaa valmistelua, miten kansallista alv-raportointia kehitetään. Samanlainen e-laskutukseen perustuva transaktiokohtainen, reaaliaikaisempi raportointimalli voisi olla pidemmän päälle toimiva ratkaisu, mutta pitää huomioida lisääntyvä hallinnollinen taakka pelkästään kotimaassa toimiville ja pienimmille yrityksille, jotka eivät vielä ole kykeneviä tuottamaan tai vastaanottamaan e-laskuja. Samoin tulee analysoida, onko direktiiviehdotuksen artiklan 271 a sallima laajennus soveltaa sähköistä alv-raportointia myös kansallisiin B2C-transaktioihin Suomeen soveltuva ja miten muissa maissa toimitaan. Suomeen ei tule ottaa kansallisia, muista EU-maista poikkeavia raportointivaatimuksia. Teknologiateollisuuden näkemyksen mukaan tähän liittyy myös e-kuittien

käytön edistämiseen, joka olisi parempi kehityssuunta, kuin B2C e-laskujen reaaliaikainen raportointi.

6 Veroraportointia tulee modernisoida niin, että se tukee reaaliaikataloutteen siirtymistä

Verotuksen digitalisointia ei tule tehdä vain viranomaislähtöisesti, vaan yhteistyössä yritysten kanssa. Reaaliaikaiseen raportointiin siirtyminen on kannatettavaa, mutta siirtymästä tulee olla hyötyä myös yrityksille. Varsinkin kun muutoksesta aiheutuu alkuvaiheessa isojakin kuluja yrityksille, on kohtuullista, että reaaliaikainen, transaktiokohtainen, strukturoitu data on myös yritysten hyödynnettävissä. Esimerkiksi on pyrittävä välttämään erillisiä raportointijärjestelmiä vain viranomaisten käyttöön, vaan pidettävä huolta, että yrityksen omat taloushallinnon järjestelmät toimivat viranomaisraportoinnin järjestelmien kanssa mutkattomasti. Muutoksesta aiheutuva hyöty omalle liiketoiminnalle ja säästöt tulee mahdollistaa yrityksille. Digitalisoinnin tuleekin edistää reaaliaikataloutta. RTE (Real-Time Economy) tarkoittaa sitä, että taloudelliset transaktiot ja prosessit ovat digitaalisia ja perustuvat rakenteelliseen dataan. Verohallintojen tulee yhteistyössä yritysten kanssa miettiä teknisiä ratkaisuja, jotta siirtymä kohti reaaliaikataloutta vauhdittuu.

RTE:n perustana ovat mm. sähköisistä kuiteista ja laskuista (e-kuitti ja e-lasku) saatu data. RTE voi tuoda mittavia säästöjä ja uutta liiketoimintaa, esimerkiksi edistämällä taloushallinnon ja verotuksen digitalisoinnin lisäksi yritysten oman toiminnan tehostumista, uusia liiketoimintamahdollisuuksia, yritysten ja julkisen sektorin hallinnollisen taakan kevenemistä sekä EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden toimivuutta ja Euroopan kilpailukykyä. Verotuksen digitalisaatio ja RTE liittyvät myös digivihreään siirtymään.²

Potentiaalisia etuja reaaliaikataloutteen siirtymisestä:

- Merkittäviä säästöjä yritykselle ja julkiselle sektorille hallinnollisessa työssä ja kuluissa perustuen strukturoituun ja standardoituun tietoon. esim. automatisoitu reaaliaikainen kirjanpito, arvonlisävero- ja muu veroraportointi ja tilinpäätökset.
- Ajantasaisen talousdatan perusteella perustellumpi päätöksenteko, varastonhallinta, takuutietojen hallinta.
- Toisaalta esimerkiksi tilitoimistojen palvelut yrityksille voivat kehittyä monipuolisemmiksi, kun rutiiniluontoiset työtehtävät vähenevät (kuten lasku- ja kuittidatan siirtäminen paperisesta digitaaliseen muotoon).
- Pienemmät riskit virheisiin laskutuksessa, verotuksessa ja veroraportoinnissa.
- Kustannussäästöt lainoitusprosessissa, ajantasaiseen tietoon perustuva luototus, rahoituksen ja luottotietojen tehokkaampi seuranta.
- Uudet liiketoimintamallit perustuen strukturoidun, anonymisoidun talousdatan hyödyntämiseen.
- Hallinnollisten kulujen vähentyessä yritykset voivat keskittyä omaan liiketoimintaansa ja panostaa tuottavampaan työhön ja investointeihin.
- Verotarkastus voidaan kohdentaa riskialttiisiin yrityksiin. Harmaan talouden väheneminen hyödyttää julkista sektoria ja koko yhteiskuntaa.
- Reaaliaikainen data mahdollistaa paremman talouden ymmärtämisen ja parantaa talousnäkyvien ennustamista.
- RTE:llä olisi myös myönteinen vaikutus ympäristöön. Paperin käytön lopettamisella olisi vaikutusta CO₂-päästöjen vähentämiseen, kun otetaan huomioon paperikuittien ja -laskujen suuri määrä EU:ssa.

² <https://teknologiateollisuus.fi/fi/vaikutamme/talous-ja-verotus/kestava-verotus-monen-tekijan-summa>

7 Siirtyminen kohti rekisteröitymistä vain yhteen maahan on merkittävä, positiivinen muutos

Jäsenistöllemme "Single VAT Registration" -kokonaisuus tärkeä ja kannatettava. Varsinkin yritykset, joilla on varastoja Euroopassa (omien tavaroiden siirto) hyötyisivät laajennuksesta. Teknologiateollisuuden jäsenillä on isoja varastoja keski-Euroopassa, lähellä asiakkaita. Isojen koneiden ja laitteiden tai toisaalta välituote- tai raaka-aine-erien kuljettaminen pienissä erissä on Suomesta saakka kallista. Teknon jäsenet ovat pääosin vientiyhtiöitä tai vientiriippuvaisia yrityksiä, joten EU-maihin eri syistä tehtyjä alv-rekisteröintejä ja niistä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa on valtavasti. Teknologiateollisuus kannattaa direktiiviehdotuksen ehdotusta tukea siirtymistä kohti mallia, jossa yrityksen tarvitsisi aina rekisteröityä vain yhteen jäsenmaahan alv-velvolliseksi.

8 Suomen tulee olla aktiivisesti mukana vaikuttamassa EU:ssa

Suomen pitäisi olla ajoissa ja aktiivisemmin mukana vaikuttamassa EU-verolainsäädännön kehittämisessä. Valmistelu ViDA-paketin osalta on aloitettu jo 2019. Vaikka valtiovarainministeriötä, Verohallintoa, etujärjestöjä ja yrityksiä on kuultu valmistelun aikana, ei Suomella ole poliittista linjanvetoa EU-veropolitiikan halutusta suunnasta. Suomella pitää olla johdonmukaisempi, selkeä visio ja periaatelinjaukset. Näin voidaan vaikuttaa oikea-aikaisesti, jotta uuden komission työohjelmaan saadaan esimerkiksi reaaliaikatalouden edistäminen. Pohjoismaat ja Baltian maat ovat tehneet hyvää yhteistyötä edistääkseen reaaliaikataloutta, esimerkiksi Real-Time Economy -projekti ja Nordic Smart Government & Business -hanke.³ Uuden komission työohjelmaan tulisi saada myös muiden verolajien raportoinnin hallinnollisen taakan keventäminen. Uusi minimiverotus ja siihen liittyvä veropohjan laskentasäännöt antavat mahdollisuuden lähteä harmonisoimaan veroraportointia yritysverotuksen saralla. Tällainen EU-politiikan vision tekeminen tulisi kirjata tulevan hallituksen hallitusohjelmaan.

Kuten direktiiviehdotuksessa sanotaan, ViDA-malli alv-raportoinnista on rakennettu tiettyjen jäsenmaiden hyvien mallien pohjalle. Suomen pitää olla se maa, jonka mallia seurataan, jotta vältetään yrityksille tempoileva verolainsäädäntö. Toisaalta ViDA:n osalta, kun valmistelu lähti vauhdilla etenemään muiden maiden mallien pohjalle, toimiva strategia oli tällä kertaa myös se, ettei Suomessa lähdetty käyttöönottamaan täysin omaa alv-raportointimallia ennen ViDA-ehdotuksen valmistumista.

Helsingissä 30.12.2022

Teknologiateollisuus ry

Petteri Rautaporras
Johtaja, pääekonomisti

Lisätietoja:

Maria Volanen, johtava asiantuntija, veropolitiikka (maria.volanen@teknologiateollisuus.fi)

³ <https://www.yrityksendigitalous.fi/fi/> ja <https://nordicsmartgovernment.org/>